

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/59/2004

WZROST POCZUCIA ZAGROŻENIA TERRORYZMEM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Zamach terrorystyczny z 11 marca w Madrycie spowodował, jak można było się spodziewać, znaczny wzrost poczucia zagrożenia także w Polsce. W stosunku do grudnia ubiegłego roku liczba osób zgadzających się z opinią, że w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku nasz kraj może stać się celem ataków terrorystycznych, wzrosła o 16 punktów (do 87%)¹. Trzeba jednak zaznaczyć, że liczba respondentów wyrażających swoją opinię w sposób zdecydowany zwiększyła się niemal dwukrotnie, a zatem wzrósł nie tylko społeczny zasięg obaw przed terroryzmem, ale też - przede wszystkim - ich natężenie. Znamienne jest, że tego rodzaju obawy w równym stopniu wyrażają kobiety i mężczyźni, mieszkańcy wsi i miast, ludzie młodzi i starsi, osoby lepiej i gorzej wykształcone.

Tabela 1

Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż <u>w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku*</u> Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VI 2003	VII 2003	VIII 2003	IX 2003	X 2003	XI 2003	XII 2003	III 2004
	w procentach							
Zdecydowanie się zgadzam	13	24	18	15	26	37	26	50
Raczej się zgadzam	40	44	44	43	44	38	45	37
ZGADZAM SIĘ	53	68	62	58	70	75	71	87
Raczej się nie zgadzam	30	18	23	25	16	14	17	7
Zdecydowanie się nie zgadzam	9	5	4	8	6	4	4	2
NIE ZGADZAM SIĘ	39	23	27	33	22	18	21	9
Trudno powiedzieć	9	8	11	9	9	6	8	4

* Fragment pytania dotyczący obecności polskich żołnierzy w Iraku został dołączony w lipcu 2003 roku

¹ Sondaż „Ważne sprawy - Twoje opinie” przeprowadzono w dniach od 19 do 22 marca 2004 roku na liczącej 1001 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

W porównaniu z czerwcem 2002 roku niemal dwukrotnie wzrosło poczucie osobistego zagrożenia atakami terrorystycznymi. Wprawdzie nie można wykluczyć, że wzrastało ono w całym analizowanym okresie, jednak nie ulega wątpliwości, że gros przyrostu było skutkiem zamachu z 11 marca bieżącego roku.

Tabela 2

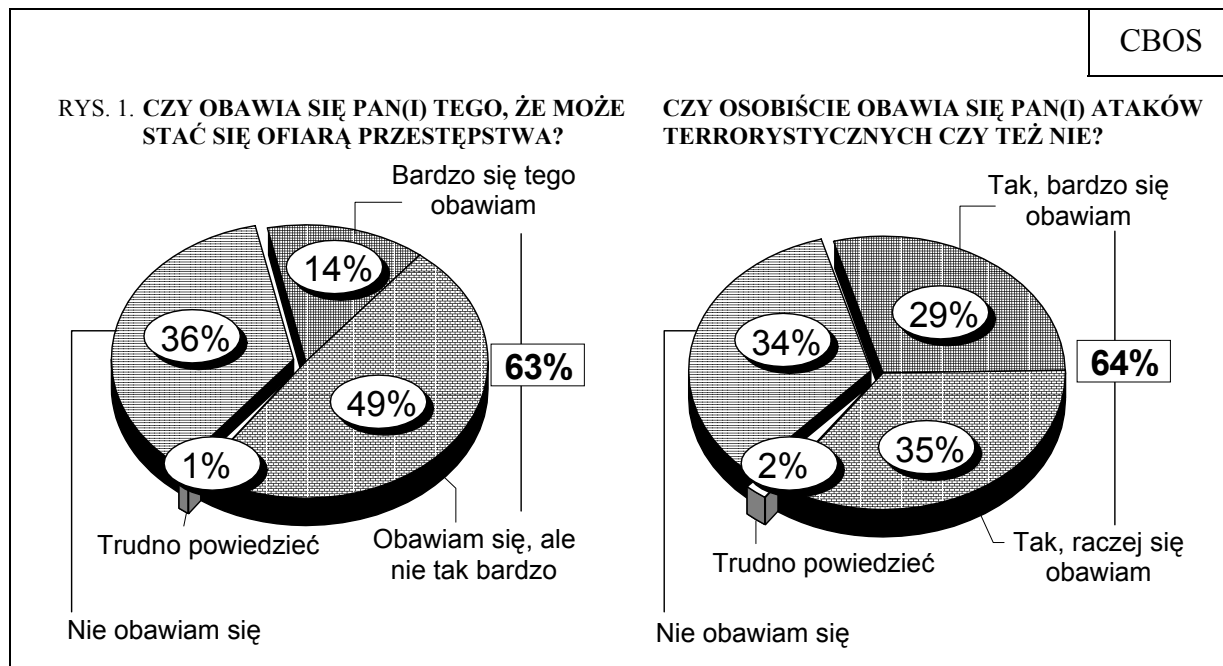
Czy osobiście obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XI 2001	XII 2001	VI 2002	III 2004
	w procentach			
Tak, bardzo się obawiam	12	11	11	29
Tak, raczej się obawiam	27	28	27	35
OBAWIAM SIĘ	39	39	38	64
Nie, raczej się nie obawiam	38	36	37	24
Nie, w ogóle się nie obawiam	22	21	20	10
NIE OBAWIAM SIĘ	60	57	57	34
Trudno powiedzieć	2	4	5	2

Poczucie osobistego zagrożenia terroryzmem w znacznie większym stopniu występuje wśród kobiet (79%) niż mężczyzn (47%). Rzadziej mówią o nim ludzie młodzi (od 18 do 24 roku życia) niż w średnim wieku i starsi.

Tabela 3

Wiek	Czy osobiście obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie?						
	Tak, bardzo	Tak, raczej	Obawiam się	Raczej się nie obawiam	W ogóle się nie obawiam	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć
	w procentach						
18 - 24 lata	17	30	47	39	14	53	0
25 - 34	25	36	61	23	14	37	2
35 - 44	26	36	62	28	10	38	0
45 - 54	35	37	72	20	7	27	1
55 - 64	37	37	74	18	6	24	2
65 lat i więcej	37	31	68	18	8	26	6

Warto przypomnieć, że w badaniu przeprowadzonym w pierwszej dekadzie marca², dotyczącym m.in. kwestii zagrożenia przestępczością kryminalną, poczucie osobistego zagrożenia przestępczością deklarowało niemal tyle samo badanych (63%). Wśród nich jednak tylko 14% bardzo obawiało się tego, że może paść ofiarą przestępstwa. Pozostali wyrażali swoje obawy w sposób umiarkowany (obawiam się, ale nie tak bardzo).

Można więc powiedzieć, że w Polsce społeczny zasięg poczucia zagrożenia terroryzmem nie jest większy niż poczucia zagrożenia przestępczością kryminalną. Jednak terroryzm budzi silne poczucie zagrożenia u dwukrotnie większej liczby ludzi niż przestępczość kryminalna.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

² Por. komunikat CBOS „Poczucie zagrożenia przestępczością i stosunek do kary śmierci”, marzec 2004.

A N E K S

Tabela 1. Czy zgadza się Pan(i) z opinią, iż w związku z obecnością polskich żołnierzy w Iraku Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?
(%)

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	87	9	4	1001
Płeć				
Mężczyźni	86	11	3	486
Kobiety	89	6	5	515
Wiek				
18-24 lat	87	13	1	149
25-34	88	10	1	192
35-44	88	10	2	180
45-54	88	7	4	219
55-64	91	5	4	106
65 lat i więcej	82	5	13	156
Miejsce zamieszkania				
Wieś	87	8	6	376
Miasto do 20 tys.	88	9	4	127
20-100 tys.	91	8	1	197
101-500 tys.	86	10	4	187
501 tys. i więcej mieszk.	86	10	4	114
Wykształcenie				
Podstawowe	84	7	10	275
Zasadnicze zawodowe	86	12	2	265
Średnie	90	8	2	351
Wyższe	90	8	2	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	93	7	0	58
Prac.umysł.niż.szczebła	89	9	2	92
Pracownicy fiz.- umysł.	90	10	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	90	9	1	75
Robotnicy niewykwalifik.	83	12	5	39
Rolnicy	90	6	3	53
Pracujący na własny rach.	93	7	0	34
Bierni zawodowo				
Renciści	78	6	15	111
Emeryci	87	6	7	190
Uczniowie i studenci	84	15	1	82
Bezrobotni	88	10	2	117
Gospodynie domowe i inni	91	7	1	49
Stan cywilny				
Zonały/mężatka/żyjący w stałym związku	88	9	3	634
Wolny/wolna/nie żyjący w stałym związku	85	9	6	346
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	91	7	2	127
300-399	89	8	3	69
400-599	87	10	3	153
600-800	86	8	5	168
Powyżej 800 zł	89	8	4	179
Ocena własnych war. mater.				
Złe	86	9	5	328
Średnie	87	9	4	421
Dobre	89	8	3	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	87	5	8	75
Raz w tygodniu	89	8	3	494
1-2 razy w miesiącu	85	13	1	154
Kilka razy w roku	89	7	4	169
W ogóle nie uczestniczy	81	10	9	107
Poglądy polityczne				
Lewica	89	11	1	137
Centrum	89	9	2	327
Prawica	88	10	2	259
Trudno powiedzieć	84	6	10	277

Tabela 2. Czy osobiście obawia się Pan(i) ataków terrorystycznych czy też nie? (%)

	Obawiam się	Nie obawiam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	34	2	1001
Płeć				
Mężczyźni	47	51	2	486
Kobiety	79	18	2	515
Wiek				
18-24 lat	47	53	0	149
25-34	61	37	2	192
35-44	62	38	0	180
45-54	72	27	1	219
55-64	74	24	2	106
65 lat i więcej	68	26	6	156
Miejsce zamieszkania				
Wieś	62	36	2	376
Miasto do 20 tys.	62	37	1	127
20-100 tys.	66	34	0	197
101-500 tys.	65	31	4	187
501 tys. i więcej mieszk.	66	32	2	114
Wykształcenie				
Podstawowe	65	31	5	275
Zasadnicze zawodowe	61	38	1	265
Średnie	65	35	0	351
Wyższe	64	32	4	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	35	4	58
Prac. umysł. niż. szczebla	68	32	0	92
Pracownicy fiz.- umysł.	75	25	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	55	45	0	75
Robotnicy niewykwalifik.	63	37	0	39
Rolnicy	51	46	3	53
Pracujący na własny rach.	55	45	0	34
Bierni zawodowo				
Renciści	72	21	7	111
Emeryci	69	27	4	190
Uczniowie i studenci	41	59	0	82
Bezrobotni	60	39	1	117
Gospodynie domowe i inni	75	23	1	49
Stan cywilny				
Zonaty/mężatka/żyjący w stałym związku	65	33	2	634
Wolny/wolna/nie żyjący w stałym związku	60	38	3	346
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	63	37	1	127
300-399	66	34	0	69
400-599	66	33	1	153
600-800	64	33	4	168
Powyżej 800 zł	64	34	2	179
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	35	3	328
Średnie	67	32	2	421
Dobre	62	37	1	251
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	23	3	75
Raz w tygodniu	69	30	1	494
1-2 razy w miesiącu	64	35	0	154
Kilka razy w roku	58	39	3	169
W ogóle nie uczestniczy	41	54	6	107
Poglądy polityczne				
Lewica	55	44	1	137
Centrum	63	36	1	327
Prawica	61	38	0	259
Trudno powiedzieć	71	24	5	277